

slanstvo prof. Šolar in prof. Vurnar. — Zbor je potrdil imenovanja učiteljev za drugo ljudsko šolo ljubljansko in sklenil, da se obrok za dozidanje poslopja za gimnazijo novomeško dovoli do julija, avgusta ali septembra prihodnjega leta. — Po dovršeni obravnavi na dnevnem redu bivših predmetov izrekuje dr. Costa obžalovanje in zahteva, da se to zapiše v zapisnik, da je vlada, kakor pri imenovanju ravnatelja za ljubljansko realko, sopet z imenovanjem ravnatelja za ljubljansko preparandijo (izobraževalnico učiteljev) tako hitela, da je imenovala ta dva ravnatelja brez zaslišanja deželnega šolskega sveta — in brez oklicanega konkursa! Deželni šolski svet se je ustanovil 2. dne t. m. in bi se bil ustanovil lahko že tudi poprej, tedaj bi bilo časa še dovolj bilo za imenovanje dveh ravnateljev po postavni ustavni poti. Al se vé da lahko je imeti besedo „verfassungstreu“ vsaki hip v ustih, a v djanji to kazati — „ja, Bauer! das ist was anderes“. — Konečno je dr. Bleiweis pozornost šolskega sveta obrnil na Maličevo hišo, za katero, da se kupi za realno šolo, se napenja neka stranka hranilničnega društva, in razodel je željo, naj bi šolski svet izrekel, da ta hiša zarad svoje lege na najnepokojnejšem mestu itd. ni pripravna za nikakoršno šolsko poslopje. Predsednik knez Metternich misli, da ne kaže mnenja razodevati že zdaj, dokler šolski svet ni bil za to vprašan. Ko govori o tej zadevi še dr. Vrečko in prof. Peternel na kratko razjasnuje stvar, reče dr. Bleiweis, da je kot šolski svetovalec svojo dolžnost storil, da je omenil veliko napako, ako bi se realka postavila na to mesto, ki je vse pripravno za gostilnico, a za nobeno šolo, in bi se po vse tako pokazil blagi namen hranilničin.

— (*Najnovejše delo rojaka našega Ivana Franke-ta*) se vidi ravno zdaj v štacuni tukajšnjega zlatarja Maček-a poleg magistrata. Velika slika predstavlja Mater Božjo s Kristusom s križa vzetim v naročji. V vsi izpeljavi se kaže nadepolni umetnik, s katerim se bode domovina naša, ako tako napreduje, kmalu pred svetom ponašati mogla. Mladi umetnik biva zdaj v Benetkah in gré potem v Rim, da po izgledih italijanskih prvakov se prisvoji vse, česar zahteva mojsterstvo slikarstva. Deželni zbor kranjski, ki je gosp. Franke-tu že dvakrat dodelil nekoliko podpore, po vsem tem vrednega sina domovine svoje podpira.

— (*Železnica čez Loko in Vipavo v Gorico*) se po najnovejših sporočilih bode gotovo naredila; podyzetniki Rudolfove železnice bodo tudi to dovršili. — Če se ne bode sopet kaj podrlo pri železnici gorenski (iz Ljubljane v Trbiž), bode se odprla prihodnji mesec.

— (*Prvi kmetijski tabor*) je, kakor je bilo v „Novicah“ že povedano, v nedeljo popoldne v Postojni — pri lepem vremenu pod milim nebom, sicer pa pod streho.

— (*Gospod Drag. Hajdrich*), jetniški duhoven na ljubljanskem gradu, je dobil od svitl. cesarja zlati križ za zasluge s krono, to pa zavoljo zaslug pri dušnem pastirstvu in poduku pri jetnikih. — Gospod Hajdrich je šel te dni na popotovanje in obiskuje jetnišnice po Českem, Moravskem in Šaksonskem, on v resnici ves živí za svoj poklic.

— Zopet nam je nemila smrt vzela spoštovanega rodoljuba gosp. Franceta Resmana, trgovca in posestnika. Na posestvu, ki ga je kupil pri Ptujem na Štajarskem, je 17. dne t. m. umrl v 61. letu svoje starosti. V pondeljek so truplo njegovo po železnici prepeljali v Ljubljano, kjer je bil pogreb z velikim udeležtvom meščanov naših.

— „Pravnik“ 7. in 8. list obsega sledeče spise: O delu in njegovi plači. — Slovenski jezik v uradih

(konec). — Nekaj o motenji posesti. — Slovensko vseučilišče. — Kdo ima v kmečkih občinah, mestih in trgih pravico voliti v deželni zbor. — Izvršbine dražbe ima vseгда sodnijski uradnik opravljati. — Rzsodbe po §. 1339 obč. drž. zak. — Zaviranje javnega pota se ne more odpraviti s tožbo zavoljo motenja posesti, temuč le po političnih oblastnijah. — Služnost pravice do okna. — Po poljskih prestopkih poškodovani ima na voljo dano iskati odškodovanje po civilni ali kazenski poti. — Prepuščenje premoženja otrokom s kupno pogodbo je plačilna pogodba in 3½ % pristojbini podvrženo. — Razpisanje služeb. V tem članku govori „Pravnik“, da ste razpisane dve službi svetovalcev pri c. k. nadsodnji v Gradcu, ktera razsoja v 2. stopinji pravde za Kranjsko, Štajarsko in Koroško in tedaj v svojem področji ima blizo en milijon Slovencev. Po pravici tedaj — ako je še kaj pravice na svetu! — povdarja „Pravnik“ popolno znanje slovenskega jezika pri uradnikih, kterima se podelite te službi. Isto tako pri razpisanih službah notárskih za Črnomelj in Idrijo. Ako pa ni potrebno znanje onega deželnega jezika, v katerem se izdaja državni zakonik (slovenski), naj se to rajši naravnost pové, ker se sicer razlogi s trte zvijati morajo in nezaupnost se množi v drugi polovici 19. stoletja, ktero zahteva dobro vredjeno pravno državo.

— Manjšina kranjskega deželnega zbora (13 glav) je poslala državnemu zboru dunajskemu protest zoper pogojne volitve kranjskega deželnega zbora v dunajski zbor, ter zahteva, naj zapodí naše poslance iz Beča nazaj. — Res presmešno je tako zviranje naših „ustavovercev“, ki se drzne, v postavni sklep deželnega zbora drezati z odlomkom manjšinskim! Naši „nemci“ še nimajo zadosti blamaž v svojem košu!

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — Oni čas, ko so zidali babilonski turn, ni bilo menda več zmešnjav, kakor jih je dandanes v onem poslopji, ki ga je Schmerling 1860. leta izcimprati dal za zbornico tistega zbora, ki se mu pravi „državni zbor“, v katerem pa še nikdar nikoli ni bila vsa država avstrijska zastopana po poslancih njenih dežel. Ko bi se bila oktoberska diploma pošteno izvršila v svojih načelih in bi se bilo dalo vsem deželam in narodom njihovo pravo in bi tedaj vsi bili ravnopravni v federativni zvezi, ne pa Nemec zgorej in vsi drugi narodi spodej, gotovo ne bi imeli dandanes nesrečnega dvalizma z Beustom na čelu, in vse drugo bi se bilo vredilo drugače. Pregreški preddesetletni nas zdaj tepó, da ne moremo priti do tako živo potrebnega reda, in da še danes ne vidimo, kako da pridemo do tega. V takem mršavem položaji je presvitli cesar 17. dne t. m. odprl državni zbor dunajski in prestolni svoj govor pričel z besedami: „V resnem času sem Vas, častite gospode obeh zbornic, pozval na izvrševanje važnih nalóg“. Kmalu potem pa povdarja „silno potrebo, da se država v notranjih svojih zadevah vredí“. Prestolni govor, ki ga je osnovalo Potockijevo ministerstvo, se opira na decembersko ustavo, in, ker pemskih poslancev ni še v zboru, izrekuje on, da se bodo poskusila vsa postavna sredstva, da bode tudi pemska dežela zastopana v zboru, kteremu prva naloga ima biti ta, da se poslanci iz državnega zbora pošljejo v delegacijo avstrijsko-ogersko. Dalje našteva prestolni govor še druga opravila tega zbora, in sicer v prvi vrsti imenuje to, da se izdelajo postave, po kterih se imajo po odpravljenem konkordatu vrediti razmere med katoliško cerkvijo in državo; potem postave o civilni pravdi, materijelnem kazenskem pravu in kazenski pravdi, — prenarodbo vseučilišč in

ustanovljenje državnih stroškov in dohodkov. — Tako je sedanje ministerstvo osnovalo prestolni govor. Očitno je, da od federalističnega programa vladnega ni duha ne sluha, ki bi edini bil v stanu pomiriti one narode, ki v centralizmu in nemškem gospodstvu ne vidijo sreče za Avstrijo. Ali se pač državopravna opozicija more udeležiti čez volitev v delegacijo segajočih obravnav takega zbora, ki je čisto to, kar je takrat bil, ko so ga Tirolci, Poljaki, Slovenci in Primorci zapustili, in ko je manjšina ministerska obsodila krivo pot večine ministerske? Po takem bode menda kmalu sopet Giskra minister!

Stranka ustavovercev državnega zbora, mislé, da je v manjšini, je izprva nameravala zapustiti državni zbor, ki bi potem ne imel zadostnega števila poslancev, da bi mogel sklepati; vendar se je, kakor pravijo, po Beustovi inspiraciji, premislila in drug manever skusila, ki jej je v seji 19. dne t. m. obveljal s 67 glasovi zoper 66, ko je bil sprejet dr. Rechbauerjev predlog, da državni zbor si še ne voli predsedništva a preneha tako dolgo, dokler ne pridejo pemske poslanci v zbor. Zoper to so bili vsi federalisti in tudi Poljaki, tudi ministra Petrinó in Strehmaier; vendar je centralistična stranka zmagala z večino enega glasa. Državni zbor po takem preneha do prihodnjega pondeljka.

— Deputacija pemskega deželnega zbora, sestavljena iz najimenitnejših pemskih plemenitnikov in najslavnejših českih narodnjakov, je v nedeljo Njegovemu Veličanstvu cesarju poklonila addresso deželnega zbora. Cesar jo je sprejel in deloma v nemškem deloma v českem jeziku odgovoril deputaciji. Odgovor cesarjev popisujejo časniki različno, vsi pa pravijo, da je deputaciji rekel, da bode addresso ministerstvu izročil in potem deželnemu odboru odgovor dal, že danes pa jej svetuje, naj Čehi nemudoma v državni zbor pošljejo poslance, in ker je udanosti českega naroda prepričan, se nadja, da se to tudi bode zgodilo; sicer pa jej še to reče, da nikakor ne popusti ustavne poti. — Le kakih 10 minut je deputacija bila pred cesarjem ter ga zelo potrta zapustila. Kaj bode pemske deželni zbor zdaj storil, se dozda še ne vé.

— Tirolski, kranjski, tržaški, goriški in bukovinski poslanci so ustanovili klub med seboj, kteremu predseduje bar. Giovanelli, Poljaki so sami za-se — zmirom isti.

— Slavni umetnik in zvesti sin materi Slavi gosp. Karol Svoboda, c. k. profesor in akademiški malar, je 13. dne t. m. nagle smrti, še le 45 let star, umrl. Ves slovanski svet žaluje po njem!

Česko. Iz Prage. Juter (v četrtek) se snide sopet deželni zbor; deputacija mu bode naznanila cesarjev odgovor na addresso, in potem bode sklenil, kaj dalje storiti.

Stajarsko. Iz Gradca. Razstava kmetijska in obrtnijska se je slovesno odprla 15. t. m. Ogledovalci jo hvalijo; tudi posebno lepi konji teškega plemena so bili na ogled postavljeni in brž za drag denar prodani. 19. t. m. se je temeljni kamen postavil spominku nepozabljivega nadvojvode Joana. — Danes pride cesar iz Dunaja izložbo ogledat.

Iz francosko-pruskega bojišča. — Kakega večega boja te dni ni bilo; pruska armada je že zelo blizu Pariza. Ali bode začela sipati bombe na mesto in se tu najhuji boj vnel, to vendar še danes ni gotovo, ker se za gotovo pripoveduje, da načelnik sedanje francoske vlade Jules Favre želi pred pričetkom boja pogovor z Bismarkom, prvim pruskim ministrom, in Bismarka je neki volja, da Jules Favre pride na razgovor v tabor pruski.

Iz Rima. — 16. dne t. m. je italijanski general Cadorna poslal poročnika v Rim do papeževga kancelarja, naj z lepo dovoli, da italijanska armada obsede Rim; kancelar je odgovoril, da ne. Zoper papežovo voljo, ki ne zapusti Rima, so 19. t. m. papeževi vojaki (Zuavi) s topovi streljali na italijansko armado, ki pa do zdaj s strelom ni odgovorila.

— (Telegram Novicam iz Dunaja 20. sept.) Tirolski ces. namestnik Lasser je zaradi svojega postopanja službe odstavljen. — Čehi ne morejo priti v državni zbor, ker nikakoršne nade nimajo, da bi se jim dalo, kar zahtevajo.

V 17. seji Matičinega odbora

so bili sprejeti:

b) letniki:

(Dalje.)

Za 1869. in 1870. leto:

Gospod Ravnikar Valentin, beneficijar v Ljubljani	4 gold.
„ Pribil Janko, inženir v Ljubljani	4 „
„ Fabijan o. Placid, frančiškan v Ljubljani	4 „
„ Giontini Janez, knjigar v Ljubljani	4 „
Knjižnica više realke v Ljubljani	4 „
Gospod Pengal Anton, posestnik na Pešati	4 „
„ Janež Jurij, kurat pri Novištiti	4 „
„ Kafol Ivan, posestnik v Ljubljani	4 „
„ Perme Anton, posestnik v Ljubljani	4 „
„ Perles France, posestnik v Ljubljani	4 „
„ Klobus Valentin, bogoslovec v Ljubljani	4 „
„ Prijatelj Peter, kaplan na Brdu	4 „
„ dr. Ahačič Karol, odvetnik v Ljubljani	4 „
„ Frelj Tomaž, cerkovnik v Žireh	4 „
„ Urbančič Janko, grajščak v Turnu	4 „
„ Prijatelj Matija, kaplan v Kočevji	4 „
„ Stupar Ivan, kaplan pri fari v Kostelu	4 „
„ Ahčin, dacar pri fari v Kostelu	4 „
„ Črv Janez, duh. pomočnik v Rihenbergu	4 „

Za 1870. leto:

„ dr. Stanonik Jožef, profesor dogmatike na vseučilišču v Gradcu	2 „
„ Kacin Jožef v Cerklah	2 „
„ Brusina Spiro, muzejski pristav v Zagrebu	2 „
„ Klobutar Joan, kaplan v Št. Juriji	2 „
Slavna bukvarnica učiteljska v Loki	2 „
„ katoliška družba v Ljubljani (2 iztisa)	4 „
Gospod Lavtar Anton, župnik pri sv. Križu	2 „
„ Kokalj J., domač učenik v Klevevžu	2 „
„ Pogačnik Janez, kaplan v Čatežu	2 „
„ Golevšček France, šestošolec v Gorici	2 „

Listnica vredništva. Gosp. P. iz L: Ker za zgolj osebne zadeve in za take reči, ktere vredništvu niso jasne, „Nov.“ prostora manjka, ne moremo sprejeti poslanega dopisa, za druge sploh zanimive reči pa je naš list Vam in vsacemu zmirom odprt. — Gosp. dopisniku iz Notr. o „šolskih zadevah“: Po istem načelu že dovršeno. — Gosp. Fr. Z. v P: Za danes prekasno; drugi pot.

Žitna cena

v Ljubljani 17. septembra 1870.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 5 fl. 40 — banaške 6 fl. 16. — turšice 3 fl. 80. — soršice 3 fl. 73. — rži 3 fl. 50. — ječmena 3 fl. —. — prosa 2 fl. 80. — ajde 3 fl. 40. — ovsa 1 fl. 80 — Krompir 1 fl. 60.

Kursi na Dunaji 20. septembra.

5% metaliki 57 fl. 60 kr. Ažijo srebra 122 fl. 50 kr.
Narodno posojilo 66 fl. 70 kr. Napoleondori 9 fl. 90 kr.

Loterijske srečke:

V Trstu 17. septembra 1870: 52. 24. 88. 10. 85.

Prihodnje srečkanje v Trstu bo 1. oktobra 1870.